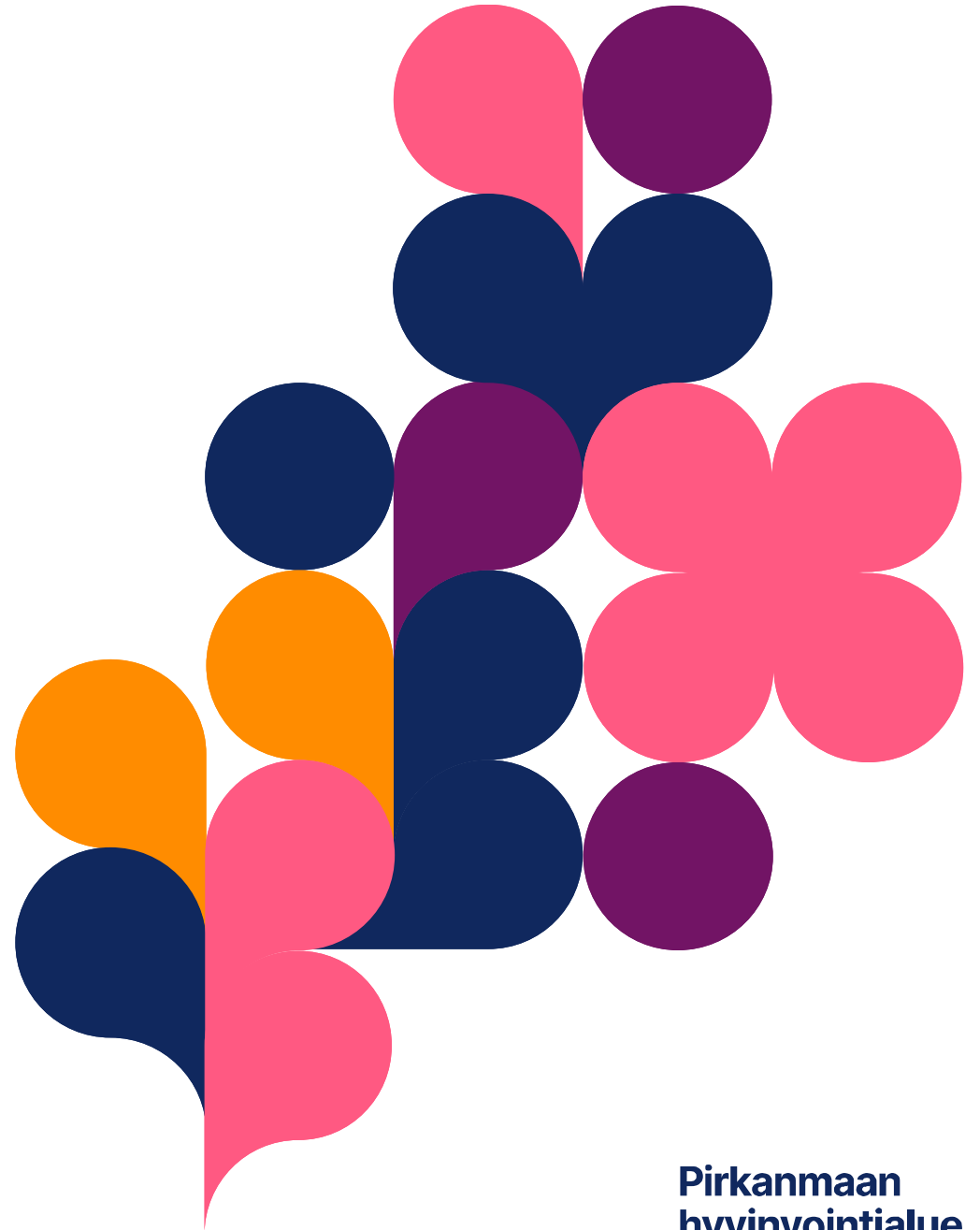

Vaikuttavuusperusteisen hankinnan ja tuottajien ohjauksen kehittäminen ja mallinnus Pirkanmaan hyvinvointialueen mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluissa 2023-2024

RRP HOPPU-hanke Inv. 3 tp 2

Pirkanmaan hyvinvointialue

Vaikuttavuuspilotti kytkeytyy strategian toimeenpano-ohjelman tavoitteisiin

Vaikuttavuusperusteisen hankinnan ja tuottajien ohjauksen pilotti on kytkeytynyt strategian toimeenpano-ohjelman tavoitteisiin 2.6.

Strategisesti hyödynnetty ja arvoperusteinen monituottajuus ja 4.2 Tiedolla johtamisen rakenteet kehittyneet ja tieto tukee päätöksentekoa.

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat Pirhan strategiassa ”Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut” yhtenä erityisenä asiakaskohderyhmänä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategisena tavoitteena on lisätä kustannustietoisuutta päätöksenteon eri tasoilla.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Kärki 2: Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut

Tavoite: 2.6 Strategisesti hyödynnetty ja arvoperusteinen monituottajuus

Toimenpiteet

- a) Rakennamme sisäistä osaamista tuotantotapa-analyysien tekemiseen sekä lisäämme kustannustietoisuutta päätöksenteon eri tasoilla
- b) Yhtenäistämme hankintakriteeristöt sekä kategorisoimme ja priorisoimme nykyiset ja tulevat hankinnat hyödyntäen hyvinvointialueen mittakaavaetuja
- c) **Luomme omalle tuotannolle ja ostopalveluille yhteiset läpinäkyvät mittarit, kriteerit, tuotteistukset ja palvelukuvaukset sekä rakennamme kannustinmallit eri tuottajien väliseen vertaiskehittämiseen**
- d) **Kehitämme tulosperusteista hankintaa ja rakennamme kumppanuuksia yritysten ja järjestöjen kanssa sekä laajennamme järjestökentän osaamista koko hyvinvointialueelle**
- e) Luomme tietojohdamisen mallin, jonka pohjalta tehdään päätöksiä ostoista ja johdetaan järjestämistä

Strateginen tuotantotapa-analyysi mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluista

- Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluista tuotettiin tuotantotapa-analyysi. Analyysi kytkeytyi hankinnan valmisteluun sekä tuki vaikuttavuusperusteisen ohjauksen ja tiedolla johtamisen pilotin (HOPPU-hanke) tavoitteiden saavuttamista.
- Tuotantotapa-analyysit ja niiden tekeminen kytkeytyvät strategian toimeenpano-ohjelman tavoitteisiin.
- Analyysi painottui eri tuotantotapojen nykytilan kuvaamiseen sekä tunnistamaan niitä kehitystoimenpiteitä, joilla tuotantotapojen vertailtavuutta voidaan tulevaisuudessa kehittää.
- Oman tuotannon ja ostopalvelujen välistä suhdetta vertaatiin esimerkiksi kustannusten, asiakasmäärien ja yksiköiden lukumäärän perusteella.
- Nykytilan analyysiä sekä eri tuotantotapojen vertailtavuutta haastoi erilaisten ostopalvelusopimusten laaja kirjo, eroavaisuudet tietojärjestelmissä sekä puutteet toiminta-, laatu- ja kustannustiedoissa.
- Analyysissä pyrittiin tunnistamaan myös eri tuotantotapojen vastaavuutta asiakkaiden tarpeisiin ja mahdollisia puutteita palveluverkossa.

Analyysin tulokset ja toimenpidesuositukset apuna hankinnan valmistelussa

Analyysin tuloksena tuotettiin toimenpidesuosituksia neljässä eri kategoriassa:

- 1) Hankinnan valmisteluun liittyvät suositukset
- 2) Tiedolla johtamisen edellytysten edistäminen
- 3) Oman tuotannon palvelukapasiteetin vahvistaminen ja kohdennettujen palvelutarpeiden huomiointi palveluverkossa.
- 4) Palvelusetelin arviointi

Analyysissä kartoitettiin muun muassa asiakastarpeiden ja nykyisen palvelutarjonnan vastaavuutta sekä tunnistettiin asiakasryhmiä, joilla on tarve kohdennetuille palveluille.

Vaikuttavuusperusteinen korvausmalli

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalveluihin

Kannustinmallin perustelut

- Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa on arviolta n. 400 asiakasta, jotka tulevat kannustinmallin piiriin
- Korvausmallilla tavoiteltavat hyödyt
  - voisi sitouttaa tuottajia sopimukseen useammaksi vuodeksi
  - edistää palvelujen painopisteen siirtämistä kevyempiin palveluihin
  - tuottajalla ansaintamahdollisuutta myös kannustinkorvausten kautta
- Mielensterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalvelujen kehittämisen selvityksen mukaan palvelurakenteen keventämisen kautta olisi mahdollista saavuttaa 2 % kustannushyöty mielensterveys- ja päihdeasumispalveluissa.

Neljän vaihtoehdon mallinnus

- Mallinnettiin kannustimen kustannukset Pirha-tasoisesti eri kuntoutumismäärillä (= asiakkaan siirtyminen kevyempään palveluun/itsenäiseen asumiseen)
- Arvioitiin mallien kannustavuutta erilaisten asumisyksiköiden kohdalla
- Arvioitiin mallien tilaajalta vaatiman hallinnollisen työn tarvetta sekä mallin selkeyttä

A)

Kaikista asiakkaista
5 % korvaus

B)

Vasta 30 %
ylittävien
siirtyneiden
asiakkaiden osalta
maksetaan 5 %
korvaus

C)

Porrastus 1%-5%
(1-5 asiakasta 1%,
6-10 asiakasta 3%,
yli 10 asiakasta 5%)

D)

Korvausten
porrastus 1-10
asiakasta 1058
€/asiakas,
yli 10 asiakasta
2150 €/asiakas

Kallein malli, silti korvauksen laskennallinen maksimiarvo vain 1,1 % hankinnan vuosiarvosta (oletuksella, että max. 30 % asiakkaista kuntoutuu)

Vaikuttavuusperusteinen korvausmalli sopimuksella

- Jos Tilaajan ympärivuorokautiseen asumispalveluyksikköön ohjaama asiakas on siirtynyt Tilaajan päätöksellä vähemmän tuettuun palveluun (yhteisölliseen asumiseen tai tuettuun asumiseen) tai itsenäiseen asumiseen, ja mikään korvauksen maksua rajoittava tekijä ei ole toteutunut, maksetaan vaikuttavuusperusteista korvausta palveluntuottajalle
- **1058 euroa/asiakas 10 ensimmäisen asumisyksiköstä onnistuneesti siirtyneen asiakkaan osalta (1-10),**
- jonka täytyttyä siirtyneistä asiakkaista maksetaan **2150 euroa/asiakas (11. onnistuneesti siirtyneestä asiakkaasta eteenpäin).**
- Palveluntuottajalle maksetaan asumisyksikkö- ja asiakaskohtainen korvaus, joka määräytyy puolen vuoden tarkastelujakson aikana toteutuneiden, onnistuneiden asiakkaiden siirtymien perusteella. Mikäli palveluntuottajalla on useampia ympärivuorokautisen palvelun asumisyksiköitä, koskee kannustinmalli niistä jokaista erikseen.
- Kannustinmallin piirissä ovat tämän sopimuksen mukaisesti hankitun ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaat (pois lukien lyhytaikaisilla, alle 6 kuukauden mittaisilla asumispalvelujaksoilla ympärivuorokautisessa palveluasumisessa olevat asiakkaat), sisältäen myös vanhoilla sijoituspäätöksillä tämän sopimuksen piiriin siirtyneet asiakkaat.
- Tilaaja edellyttää, että Tilaajan palveluntuottajalle maksamasta vaikuttavuusperusteisesta korvauksesta 30 % on käytettävä korvauksen ansainneen yksikön henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämiseen.

Kannustinmallin keskeiset rajaukset:

- Korvaus ansaittu, jos ympärivuorokautisen asumispalveluyksikön asiakas on siirtynyt vähemmän tuettuun palveluun (yhteisölliseen tai tuettuun asumiseen) tai itsenäiseen asumiseen, ja **mikään korvauksen maksua rajoittava tekijä ei ole toteutunut:**
  - Asiakas on palannut takaisin ympärivuorokautiseen palveluasumiseen 6 kuukauden sisällä siirtymisestä
  - Asiakas on 6 kuukauden aikana menehtynyt
  - Asiakas on 6 kuukauden aikana muuttanut pysyvästi toiselle hyvinvointialueelle (kotikunta muuttanut)
  - Asiakkaalla on ollut ennalta suunnittelemattomia psykiatrisia osastojaksoja 6 kuukauden sisällä siirtymisestä
  - Asiakas on joutunut mielentilatutkimukseen tai yli 2 kuukauden mittaiseen vankeusrangaistukseen 6 kuukauden sisällä siirtymisestä

Vaikuttavuusperusteisen korvauksen määräytyminen

